

1 נְבָרִי שֶׁהֵקֵק בְּיוֹם טוֹב בֵּית קָבוֹל בְּשִׁיעוֹר קָב וּ-מִידַת קָב וּ-בִפְקָעַת -
 2 בַּחֲתִיכַת עֵץ, אַף שֶׁנַּעֲשִׂית לְכָלִי בְּיוֹם טוֹב, וְיִשְׂרָאֵל מְסִיקָה בְּיוֹם טוֹב.
 3 הַגְּמָרָא מְסַיִמַת אֶת קוֹשִׁייתָהּ, וְאִם סוֹבֵר רַב אֲדָא בַר אֲהֵבָה כְּרַבִּי
 4 יְהוּדָה, אֲמַאי מוֹתֵר לְהַסִּיקָה, וְהֵלֵא נוֹלָד הוּא, שְׁבַעֲרַב יוֹם טוֹב הִיְתָה
 5 בַּקְעָה, וְרֵאוּיָה לְהַסִּיקָה בְּלַבָּד, וְעַבְשִׂיו נַעֲשִׂית כְּלִי וְרֵאוּיָה לְתַשְׁמִישׁ.
 6 מִתְרַצַּת הַגְּמָרָא: מַה שֶׁהַעֲמִיד רַב אֲדָא בַר אֲהֵבָה אֶת מִשְׁנַתְּנוּ כְּרַבִּי
 7 יְהוּדָה הָאִסוּר לְהַסִּיק בְּנוֹלָד בְּיוֹם טוֹב, לְרַבֵּי רִיחָם - לְשִׁיתָם דְּרַבִּי
 8 אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי עֲקִיבָא קָאָמֵר לֵיהּ - אֲמַר זָאת, שְׂרָאָה שְׂאִין דְּרַךְ לְפָרֶשׁ
 9 אֶת מַחְלוֹקְתָם אֲלֵא אִם נֶאֱמַר שׁוֹרֵיִם סוֹבְרִים כְּרַבִּי יְהוּדָה, וְאִלּוּם לֵיהּ
 10 לֹא סָבְרָא לֵיהּ - רַב אֲדָא עֲצַמּוּ אִינוּ סוֹבֵר זָאת, אֲלֵא דַעְתּוֹ כְּרַבִּי
 11 שְׁמַעוֹן שְׁמַתִּיר לְהַסִּיק בְּנוֹלָד, וְלִכְךָ הִתִּיר לְהַסִּיק בַּבְּקַעַת שְׁחַקְקָה
 12 נִכְרִי בְּיוֹם טוֹב.
 13 בְּמִשְׁנַתְּנוּ נַחֲלָקוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי עֲקִיבָא לַעֲנִין טוֹמָאָה וְלַעֲנִין
 14 הַדְּלָקַת נֵר שֶׁבֶת. וְלַעֲלִיל (כח) הוֹבֵא בִיאוּרוֹ שֶׁל רַב אֲדָא בַר אֲהֵבָה
 15 בְּמַחְלוֹקֹת אֵלוֹ. רַבָּא מְבַאֵר בְּדֶרֶךְ אַחֲרַת אֶת הַמַּחְלוֹקֹת לַעֲנִין
 16 הַדְּלָקַת נֵר שֶׁבֶת: רַבָּא אָמַר, הֵיִינוּ מַעֲמָא דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר שְׂאִסְר
 17 לְהַדְּלִיק בְּפִתְיִלַת הַבֵּגַד שֶׁקִּפְלָה וְלֹא הִבְהִיבָהּ, לְפִי שְׁסוֹבֵר שְׂאִין
 18 מְדַלְּקִין נֵר שֶׁבֶת בְּפִתְיִלָּה שְׂאִינָה מְחוֹרְבָתָהּ, וְלֹא בְּסִמְרָטוּמִין שְׂאִינִין
 19 מְחוֹרְבִין, כִּיּוֹן שְׂאִינִים דּוֹלְקִים יִפֵּה, וְלִכְךָ אִסוּר לְהַדְּלִיק בְּכָל עַרְבַּ שֶׁבֶת
 20 בְּפִתְיִלָּה שֶׁלֹּא הִבְהִיבָהּ. וְרַבִּי עֲקִיבָא חוֹלֵק וְסוֹבֵר שְׁמוֹתֵר לְהַדְּלִיק
 21 בְּפִתְיִלָּה שְׂאִינָה מְחוֹרְבָתָהּ.
 22 לַעֲלִיל (כח) הִבְיָאָה הַגְּמָרָא אֶת דְּבַרֵּי רַבִּי יוֹסֵף, שֶׁשֶׁנָּה מְרַבּוּתוֹ מִשְׁנָה
 23 'שֶׁלֶשׁ עַל שֶׁלֶשׁ אֲצַבְעוֹת מִצּוֹמְצֻמוֹת', וְלִפִּי בִיאוּרוֹ שֶׁל רַב אֲדָא בַר
 24 אֲהֵבָה בְּמַחְלוֹקֹת בְּמִשְׁנַתְּנוּ, מִשְׁנָה זֹו נֶאֱמַרְהָ לִגְבִּי מִשְׁנַתְּנוּ. הַגְּמָרָא
 25 מְבַרְרַת לַעֲנִין מַה נֶאֱמַרְהָ מִשְׁנָה זֹו לִפִּי בִיאוּרוֹ שֶׁל רַבָּא. מְבַרְרַת
 26 הַגְּמָרָא: אֲלֵא לִפִּי בִיאוּרוֹ שֶׁל רַבָּא, הָא דַּתְּנִי רַב יוֹסֵף מְרַבּוּתוֹ שְׁלֹשׁ
 27 עַל שֶׁלֶשׁ מִצּוֹמְצֻמוֹת, לְמַאי הִלְבְּתָא שְׁנִינָה זָאת.
 28 מְשִׁיבָה הַגְּמָרָא: מִשְׁנָה זֹו נִשְׁנִית לַעֲנִין טוֹמָאָה. דַּתְּנִין (כָּלִים פ"ח מ"ז),
 29 'שֶׁלֶשׁ עַל שֶׁלֶשׁ אֲצַבְעוֹת שְׂאִמְרוֹ לְשִׁיעוֹרוֹ שֶׁל בְּגַד לְקַבְּלַת טוֹמָאָה,
 30 הֵיִינוּ חוֹזִין מִן הַמַּלְל - מְלַבֵּד הַחֵלֶק הַמוֹעֵט שְׂדֵרְךָ תּוֹפְרֵי הַבְּגָדִים
 31 לְכַפּוֹל קוֹדֵם הַתְּפִירָה סָבִיב לְמַקּוֹם הַתְּפִירָה, דְּבָרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 32 וְחֻכְמִים אֲוִמְרִים, דִּי בְשֶׁלֶשׁ עַל שֶׁלֶשׁ אֲצַבְעוֹת מְכַוֵּנּוֹת - מְדוּוֹיִקוֹן,
 33 וְאִין צִירַךְ לְהוֹסִיף שִׁיעוֹר הַמַּלְל, וְאֵף עַל פִּי שֶׁלֹּאֲחֵר הַתְּפִירָה לֹא יֵהָא
 34 בּוֹ שֶׁלֶשׁ עַל שֶׁלֶשׁ, שְׁגַם אֵרִיג בְּשִׁיעוֹר זֹה נִחְשָׁב לְבְּגַד. וְמַה שֶׁשֶׁנָּה רַב
 35 יוֹסֵף מְרַבּוּתוֹ 'שֶׁלֶשׁ עַל שֶׁלֶשׁ מִצּוֹמְצֻמוֹת', הַכוּוּנָה הִיא שְׂדֵי בִכְךָ
 36 לְקַבְּלַת טוֹמָאָה, וְכַדַּעַת חֲכָמִים.
 37 לַעֲלִיל הַזּוֹכְרוֹ דְּבַרֵּי רַבִּי יְהוּדָה שְׂאִין מְסִיקִים אִשׁ בְּיוֹם טוֹב בְּשַׁבְרִי
 38 כָּלִים שֶׁנִּשְׁבְּרוּ בּוֹ בְּיוֹם, וְלִדְבַרֵּי רַב אֲדָא בַר אֲהֵבָה וְרַבָּא גַם הַתְּנָאִים
 39 בְּמִשְׁנַתְּנוּ סוֹבְרִים כֵּן. הַגְּמָרָא עוֹבֵרַת לְדוֹן בַּעֲנִין זֹה: אָמֵר רַב יְהוּדָה
 40 אָמֵר רַב, מְסִיקִין בְּיוֹם טוֹב בְּכָלִים שְׁלֵמִים, שְׁכִיּוֹן שְׂרֵאוּיִים לְטַלְטוֹל
 41 לְצוֹרֵךְ תַּשְׁמִישׁ, מוֹתֵר לְהַסִּיק בָּהֶם, וְאִין מְסִיקִין בְּשֶׁבְרֵי כָּלִים
 42 שֶׁנִּשְׁבְּרוּ בְּיוֹם טוֹב, שְׁמוֹקְצִים הֵם מַחְמַת 'נוֹלָד', דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה.
 43 וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְתִיר לְהַסִּיק גַּם בְּשַׁבְרִי כָּלִים שֶׁנִּשְׁבְּרוּ בְּיוֹם טוֹב.
 44 מַחְלוֹקֹת נוֹסֶפֶת, מְסִיקִין בְּיוֹם טוֹב בְּתַמְרִין, שְׁהָרִי מוֹתֵרִים בְּטַלְטוֹל
 45 לְצוֹרֵךְ אֲכִילָתָם, וְלִכְךָ מוֹתֵרִים הֵם גַּם בַּחֲסֵקָה. אֲבָל אִם אֲכָלִין בְּיוֹם
 46 טוֹב, אִין מְסִיקִין בְּגֵרְעִינִין, שְׁמוֹקְצִים הֵם מַחְמַת 'נוֹלָד', שְׁבַעֲרַב יוֹם
 47 טוֹב נִחְשָׁבוּ כַחֲלָק מִהַתְּמָרִים הַעוֹמְדִים לְאֲכִילָה, וְכַעַת הָרִי הֵם
 48 גֵרְעִינִים, שְׂאִינִים עוֹמְדִים אֲלֵא לְהַסִּיקָה בְּלַבָּד, דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְרַבִּי
 49 שְׁמַעוֹן מְתִיר לְהַסִּיק אֵף בְּגֵרְעִינִים. מַחְלוֹקֹת נוֹסֶפֶת, מְסִיקִין בְּיוֹם טוֹב
 50 בְּאֲגוּזִים. אֲכָלִין בְּיוֹם טוֹב, אִין מְסִיקִין בְּקַלִּישׁוֹתֵיהוֹן, שְׁמוֹקְצִים הֵם
 51 מַחְמַת 'נוֹלָד', שְׁבַעֲרַב יוֹם טוֹב נִחְשָׁבוּ כַחֲלָק מִהַאֲגוּזִים הַעוֹמְדִים
 52 לְאֲכִילָה, וְכַעַת הָרִי הֵם קְלִיפוֹת, שְׁעוֹמְדוֹת לְהַסִּיקָה בְּלַבָּד, דְּבָרֵי רַבִּי
 53 יְהוּדָה. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְתִיר לְהַסִּיק אֵף בְּקַלִּישׁוֹת.
 54 הַגְּמָרָא מְבַאֲרַת מְדוּעַ הוֹצֵרֵךְ רַב יְהוּדָה לְהַשְׁמִיעֵנוּ בְּשֵׁם רַב שֶׁלֶשָׁה
 55 אוֹפְנִים בְּמַחְלוֹקֹת זֹו: וְצִרִיבָא - וְצִרִיךְ רַב יְהוּדָה לְהַשְׁמִיעֵנוּ אֶת
 56 שְׁלֹשַׁת הָאוֹפְנִים, דְּאִי אֲשְׁמַעֲנִין קְמִייתָא - שְׂאִם הִיא מְשִׁמִּיעֵנוּ רַק
 57 אֶת הַמַּחְלוֹקֹת הָרֵאשׁוֹנָה לִגְבִּי שְׁבַרִי כָּלִים, הִיִּיתִי אוֹמֵר, רַק בְּתַהוּא

58 קָאָמֵר רַבִּי יְהוּדָה לְאִיסוּר, מִשּׁוּם דְּמַעֲיָקְרָא - שְׁמַתְחִילָה, קוֹדֵם
 59 שְׁבִירָתָם, הִיוּ כָּלִי, וְהַשְׁתָּא - וְכַעַת הֵם שְׁבַר כָּלִי, וְהוּוֹה לֵיהּ נוֹלָד
 60 וְאִסוּר מִשּׁוּם מוֹקְצָה. אֲכָל גֵרְעִינֵי תַמְרִים, דְּמַעֲיָקְרָא - קוֹדֵם אֲכִילַת
 61 הַתְּמָרִים הִיוּ גֵרְעִינֵין, וְהַשְׁתָּא - וְאֵף עַתָּה הֵם גֵרְעִינֵין, וְלֹא נִשְׁתַּנוּ
 62 כְּלָל, אִימָא שְׁפִיר דְּמִי - שְׂמָא נֶאֱמַר שְׁמוֹתֵר לְהַסִּיקָם, לִכְךָ הוֹצֵרֵךְ רַב
 63 יְהוּדָה לְהַשְׁמִיעֵנוּ שְׁגַם הַגֵרְעִינִים נִחְשָׁבִים נוֹלָד, מִשּׁוּם שְׁבַעֲרַב יוֹם
 64 טוֹב נִחְשָׁבוּ כַחֲלָק מִהַתְּמָרִים.
 65 וְאִי אֲשְׁמַעֲנִין - וְאִם הִיא מְשִׁמִּיעֵנוּ אֶת הַמַּחְלוֹקֹת בְּגֵרְעִינֵין וְלֹא אֶת
 66 הַמַּחְלוֹקֹת בְּקַלִּיפוֹת אֲגוּזִים, הָוֹה אֲמִינָא - הִיִּיתִי יוֹכֵל לֹמַר, דוּוֹקָא
 67 הַגֵרְעִינִים נִחְשָׁבִים לְנוֹלָד, מִפְּנֵי דְּמַעֲיָקְרָא מְכַבְּרִין - שְׁקוֹדֵם
 68 הָאֲכִילָה מְכּוֹסִים הֵם, וְהַשְׁתָּא מִיַּעֲלִין - מְגוּלִים הֵם, אֲכָל קְלִיפֵי
 69 אֲגוּזִין, דְּמַעֲיָקְרָא מִיַּעֲלִין - שְׁמַתְחִילָה קוֹדֵם אֲכִילַת הָאֲגוּזִים מְגוּלִים
 70 הֵם, וְאֵף הַשְׁתָּא מִיַּעֲלִין, וְלֹא נִשְׁתַּנוּ כְּלָל, אִימָא שְׁפִיר דְּמִי לְהַסִּיקָם,
 71 שְׂאִינִים נִחְשָׁבִים לְנוֹלָד. צִרִיבָא - לִכְךָ הוֹצֵרֵךְ רַב יְהוּדָה לְלַמְדֵנוּ
 72 שְׁבַכֵל אוֹפְנִים אֵלּוֹ אִסוּר רַבִּי יְהוּדָה לְהַסִּיק מִשּׁוּם נוֹלָד.
 73 כְּפִי שְׁנוֹכַר, רַב יְהוּדָה אֲמַר בְּשֵׁם רַב שֶׁלֶשָׁה אוֹפְנִים בְּמַחְלוֹקֹת לַעֲנִין
 74 נוֹלָד. הַגְּמָרָא מְבִיאָה שְׂלֵא אֶת כּוֹלֵם שְׁמַע רַב יְהוּדָה בְּמַפְרֵשׁ מְרַב.
 75 אוֹמַרְתָּ הַגְּמָרָא: וְהָא דָּרַב - וּמֵאֲמַר זֹה שֶׁל רַב לַעֲנִין גֵרְעִינֵי תְּמָרִים,
 76 לְאֹו בְּפִירֵשׁ אִיתְּמַר - לֹא אֲמַר זָאת רַב בְּמַפְרֵשׁ לְרַב יְהוּדָה, אֲלֵא
 77 מְבַלְּלָא אִיתְּמַר - מְכַלֵּל מַעֲשִׂיו לְמַד זָאת רַב יְהוּדָה, דְּרַב אֲכָל תַּמְרֵי
 78 בְּיוֹם חוֹל, וְיִשְׂרָאֵל שְׁשִׁייתָא לְבוֹכָא - וְזוֹרֵק גֵרְעִינֵיהֶם לְכִירָה כְּדִי
 79 לְהַסִּיקָה בָּהֶם, אָמֵר לֵיהּ רַבִּי חֵיִיא לְרַב, כִּרְ פְּתַחְתִּי - בֵּן גְּדוּלִים, כְּנַגְדוֹ
 80 - מַעֲשָׂה דּוֹמָה לּוֹה שְׁעִשִׂית, בְּיוֹם טוֹב אִסוּר לַעֲשׂוֹת כֵּן, שְׁנַחֲשָׁבִים
 81 הַגֵרְעִינִים לְנוֹלָד, וְאִסוּר לְהַסִּיקָם בְּיוֹם טוֹב, וְכַדַּעַת רַבִּי יְהוּדָה.
 82 וּמַמַּעֲשָׂה זֹה לְמַד רַב יְהוּדָה, שְׁדַעַת רַב שְׁגַם בְּגֵרְעִינֵי תְּמָרִים נַחֲלָקוּ
 83 רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אִם יֵשׁ בָּהֶם אִיסוּר 'נוֹלָד', וְלִכְךָ אֲמַר זָאת רַב
 84 יְהוּדָה מִשְׁמּוֹ שֶׁל רַב.
 85 מִסְתַּפְּקַת הַגְּמָרָא: קִיבְּלָהּ מִיַּנְיָה - הָאֵם רַב קִיבֵל אֶת דְּבַרֵּי רַבִּי חֵיִיא,
 86 וְהַסִּיכִים עֲמוֹ שֶׁהַגֵרְעִינִים מוֹקְצִים מִשּׁוּם נוֹלָד וְאִסוּר לְהַסִּיקָם, אִו לֹא
 87 קִיבְּלָהּ מִיַּנְיָה.
 88 הַגְּמָרָא מְנַסֵּה לְפִשׁוּט הַסְּפָק: תָּא שְׁמַע, דְּכִי אֲתָא - שְׁכַשְׁבָא רַב
 89 מֵאֵרֵךְ יִשְׂרָאֵל לְכָבֵל, אֲכָל תַּמְרֵי בְּיוֹם טוֹב, וְיִשְׂרָאֵל שְׁשִׁייתָא לְחִיּוּתָא
 90 - וְזוֹרֵק גֵרְעִינֵיהֶם לְבַהֲמוֹת שִׂיאֲבֹלוֹם. מְבַרְרַת הַגְּמָרָא. מַאי לָא -
 91 הָאֵם לֹא הִיא הַמַּעֲשָׂה בְּפִרְסִייתָא - בְּתַמְרִים פְּרִסִּים, שְׁהֵם טוֹבִים
 92 וּמִתְבַּשְׁלִים הֵיטֵב, וְכָל בֶּשֶׂר הַתְּמָר נִפְרַשׁ מִהַגֵרְעִין, וְנִשְׂאֵר הַגֵרְעִין
 93 לְבַדּוֹ הוּוֹא אִינוּ רֵאוּי לְטַלְטוֹל לְצוֹרֵךְ אֲכִילַת אָדָם, וּמְכַל מְקוֹם
 94 טַלְטֵלֵם רַב לְצוֹרֵךְ הַבְּהֵמוֹת. וּמוֹכַח אִם כֵּן, שְׂרַב לֹא קִיבְּלָהּ לְדַבְרֵי
 95 רַבִּי חֵיִיא, שְׂאִסוּר טַלְטוֹל הַגֵרְעִינִים מִשּׁוּם 'נוֹלָד'.
 96 דוּחָה הַגְּמָרָא: לֹא, הַמַּעֲשָׂה לֹא הִיא בְּתַמְרִים פְּרִסִּים, אֲלֵא
 97 בְּאֲרַמִּיתָא - בְּתַמְרִים אֲרַמִּיִים, שְׂאִין מִתְבַּשְׁלִים הֵיטֵב, וְאֵף אַחַר
 98 אֲכִילַת הַתְּמָרִים נִשְׂאֵר עַל הַגֵרְעִינִים מַעַט מְבַשֵּׂר הַפִּרִי, וְלִכְךָ טַלְטֵלֵם
 99 רַב, הוּוֹאֵל וְחִזִּין - וְרֵאוּיִים הַגֵרְעִינִים לְטַלְטוֹל אֲנַב אִמִּייהוּ - בֶּשֶׂר
 100 אֲמַם (וְהַתְּמָרִים) הַדְּבוּק עֲלֵיהֶם, שְׁהוּא רֵאוּי לְאֲכִילַת אָדָם. אֲבָל
 101 בְּתַמְרִים פְּרִסִּים שְׂאִין נִשְׂאֵר עֲלֵיהֶם כְּלוֹם מְבַשֵּׂר הַתְּמָר, אֲפִשֵׁר
 102 שְׁקִיבֵל רַב אֶת דְּבַרֵּי רַבִּי חֵיִיא שְׂאִסוּרִים הַגֵרְעִינִים בְּטַלְטוֹל מִדִּין
 103 'נוֹלָד'.
 104 הַגְּמָרָא מְקַשָּׁה עַל רַבִּי יְהוּדָה שֶׁהִתִּיר לְהַסִּיק בְּכָלִים וְאִסוּר בְּשַׁבְרֵי
 105 כָּלִים: אָמֵר לֵיהּ רַב שְׁמוּאֵל כִּר כִּר חֲנַת לְרַב יוֹסֵף, לְרַבִּי יְהוּדָה
 106 דְּאָמֵר מְסִיקִין בְּכָלִים, וְאִין מְסִיקִין בְּשֶׁבְרֵי כָּלִים, יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת,
 107 מְדוּעַ מוֹתֵר לְהַסִּיק בְּכָלִים שְׁלֵמִים, וְהֵלֵא בִּיּוֹן דְּאֲדִלִיק בְּהוּ פּוֹרְתָא
 108 - כִּיּוֹן שֶׁהַדְּלִיק בָּהֶם מַעַט, הָוֹה לֵיהּ (וְהִרִי זֹה) שְׁבְרֵי כָּלִים, שְׁהָרִי
 109 נִשְׂרַפּוּ מְבַקְצָת, וְכִי קָא מְתַפֵּף - וְכַשְׁמַחֲפָא אֶת שְׁבַרֵי הַכָּלִים בְּתוֹךְ
 110 הַתְּנוּרָה כְּדִי שִׁיבְעוּר הֵיטֵב, בְּאִיפּוּרָא קָא מְתַפֵּף - הָרִי הוּוֹא מְחַפֵּךְ
 111 חַפֵּץ הָאִסוּר בְּטַלְטוֹל, שְׁהָרִי הַכָּלִים מוֹקְצִים מַחְמַת 'נוֹלָד'.
 112 מִתְרַצַּת הַגְּמָרָא: הִיִּיתֵר לְהַסִּיק הַתְּנוּרָה בְּכָלִים וְלַחֲפֵךְ בָּהֶם לְאַחַר
 113 שֶׁנַּעֲשׂוּ שְׁבַרֵי כָּלִים, הוּוֹא בְּאוֹפֵן דְּעֵבֵד (וְשַׁעוּשָׁה) כְּדָרַב מְתַנָּה, דְּאָמֵר
 114 רַב מְתַנָּה אָמֵר רַב, עֲצִים שְׁנִשְׂרוּ מִן הַדְּקֵל לְתוֹךְ הַתְּנוּרָה בְּיוֹם טוֹב,

1 וכיון שבערב יום טוב היו מחוברים לדקל, אסור להטיק בהם ביום טוב
 2 משום מוקצה, מִרְפָּה עליהם עֲצִים מוֹכְנִין, כלומר, מוסיף בתנור
 3 עצים שהיו תלושים מערב יום טוב ומוכנים להסקה, עד שהעצים
 4 המוכנים יהיו רוב והעצים שנשרו המיעוט, ואזי בטלים העצים
 5 המוקצים ברוב, וּמְסִיקָן כולם יחדיו. וכמו כן המטיק בכלים, מרבה
 6 עליהם עצים שאינם מוקצים, וכך יכול להפך בכלים גם אחר
 7 שנשרפו במקצת ונעשו מוקצים.
 8 לעיל (כה) הובא ביאורו של רב אדא בר אהבה במחלוקת התנאים
 9 במשנה לענין טומאה, ובמחלוקתם לענין נר שבת, ורבא ביאר את
 10 מחלוקתם לענין הדלקת נר שבת. רב המנונא מבאר בדרך אחרת את
 11 מחלוקתם לענין טומאה. שיעור בגד שיש לו חשיבות לעני, הוא
 12 שלש על שלש אצבעות, שמשתמש בו לעשות ממנו טלאי לנקב
 13 שבבגדו. והשיעור לעשיר הוא שלשה על שלשה טפחים. בגד מקבל
 14 טומאה כבר בשלש על שלש, כיון שהוא ראוי לעני. אמנם בגד
 15 הראוי לעני ולא לעשיר, שייחדו לתשמיש קל שאינו חשוב, יש
 16 אופנים שבטל מחשיבותו ואינו מקבל טומאה, כפי שיתבאר בסמוך.
 17 רב המנונא מעמיד את משנתנו באופן זה: רב המנונא אָמַר, הָכָא –
 18 כאן במשנתנו, בְּבִגְד פְּחוּת מְשַׁלְשָׁה עַל שְׁלֹשָׁה טַפְחִים עֲסָקִינוּ,
 19 וּמְקוּלֵי מְטֻלְנוּת שָׁנוּ פְּאֵן, כלומר, מדובר שעשה הפתילה
 20 מסמרטוטים הקלים בעיניו, כגון אלו המיוחדים לפקוק מרחץ
 21 וכדלהלן. ובמטלנויות אלו סובר רבי אליעזר שמקבלות טומאה, ורבי

22 עקיבא סובר שאינן מקבלות. וְאֹדָא – והלך רבי אליעזר לְטַעְמֵיהָ
 23 [-לשיטתו] וְרַבִּי עֲקִיבָא לְטַעְמֵיהָ [-לשיטתו], דִּתְנִן (כלים פכ"ח מ"ב),
 24 אריג פְּחוּת מְשַׁלְשָׁה עַל שְׁלֹשָׁה טַפְחִים, שֶׁהִתְקִינוּ – שייחד אותו
 25 לְפָקֵק בּוֹ אֶת הַמְּרַחֵץ – לסתום בו את הנקבים שהמים באים דרך
 26 שם למרחץ, וְכֵן אִם הִתְקִינוּ לְנֹעַר בּוֹ אֶת הַקְּדִירָה – לאחוז על ידו
 27 בשולי קדירה חמה לנער האוכל שבה לתמחוי, וְכֵן אִם הִתְקִינוּ לְקַנְחָה
 28 בּוֹ אֶת הַרְחִיִּים מהאבק שעליהם שלא יתערב עם הקמח, בכל אלו
 29 האופנים שהם תשמישים גרועים, בֵּין אִם הָאָרִיג מִן הַמוֹכֵן – מוכן
 30 ומוצנע לתשמיש, כמבואר בסמוך, וּבֵין שְׁאִין מִן הַמוֹכֵן, הרי האריג
 31 טָמֵא – מקבל טומאה, שאין יחודו לתשמיש שאינו חשוב מבטלו
 32 מתורת בגד, דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר, בֵּין מִן הַמוֹכֵן,
 33 וּבֵין שְׁלֵא מִן הַמוֹכֵן, מְהוּר – אין מקבל טומאה, שביחודו לתשמיש
 34 שאינו חשוב נתבטל מתורת בגד. רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר, מִן הַמוֹכֵן,
 35 טָמֵא, שאז לא נתבטל ממנו שם בגד, וְשְׁלֵא מִן הַמוֹכֵן, מְהוּר,
 36 שנתבטל ממנו שם בגד.
 37 הגמרא מבארת מהו 'מוכן' ו'אינו מוכן' שנזכרו בדברי התנאים, ובמה
 38 נחלקו התנאים, ועל פי זה תתבאר המחלוקת במשנתנו: וְאָמַר עוּלָא,
 39 וְאִיתִימָא [-ויש אומרים שאמר זאת] רַבָּה בְּרַבְרָה בְּרַב חֲנָה, אָמַר רַבִּי
 40 יוֹחָנָן, הֲפֹל – כל התנאים מוֹדִים שֶׁאִם זָרְקוּ [-את האריג שיחדו
 41 לתשמיש גרוע] בְּאֲשֵׁפָה, דְּבָרֵי הֲפֹל מְהוּר מִלְקַבֵּל טוֹמְאָה, שבזה
 42 שזרקו לאשפה ביטל ממנו שם בגד.

58 ועדיין הוא 'בגד' אף אחר הקיפול, ליתני - שישנה התנא 'פתיחה של
59 בגד', שאז משמע שנטל בגד והפכו לפתילה, והיינו שעתה כבר אינו
60 'בגד' ואינו חשוב בעיניו. אלא מאי - (מה כוונתו) 'פתיחת הבגד',
61 דעדיין בגד הוא - שעדיין יש לו קצת חשיבות בגד, והיינו שתלאו
62 במגוד, ומכל מקום אמר רבי עקיבא שטחור מלקבל טומאה, והיינו
63 כדעת רבי יהושע הסובר שגם באופן שתלאו במגוד אינו מקבל
64 טומאה.

משנה

65 כדי להאריך את משך זמן בעירת הנר, ניתן להעמיד בצידי כלי עם
66 שמן, באופן שהשמן שבו יועיל לבעירת הנר. משנתנו מפרטת באלו
67 אופנים אסרו חכמים לעשות כן, ובאלו התיירו. המשנה מבארת
68 שאסור לתת קליפה של ביצה שיש בה שמן על גבי הנר, באופן שיש
69 חשש שישתמש בשמן שבקליפת הביצה: לא יקוב - (ינקב) אדם
70 שפופרת של ביצה - קליפת ביצה חלולה, וימלאנה שמן, ויתננה
71 בערב שבת על פי הנר שמדליקו לשבת, בשביל שתהא מנפפת
72 - (מטפפת) שמן לתוך הנר, כדי שידלוק זמן מרובה, גזירה שמא
73 יסתפק - (ישתמש) בשבת מהשמן שבשפופרת, ויעבור על מלאכת
74 מכבה. מוסיפה המשנה: ואפילו אם היא שפופרת חלולה של חרס,
75 לא יתנה על פי הנר, ואף על פי שכלי ישן של חרס נעשה מאוס
76 ואנשים בדלים ממנו ונמנעים מלהשתמש בו, מכל מקום אסור
77 לתיתה על פי הנר, שמא יסתפק מהשמן שבה.
78 רבי יהודה חולק על האמור לעיל: ורבי יהודה מתיר לתת שפופרת
79 על פי הנר, ואפילו אם היא שפופרת של ביצה, משום שלדעתו אין
80 חשש שיבא להסתפק מהשמן.
81 האופן המותר לדעת חכמים. מוסיפה המשנה: אבל אם חפרה הייצר
82 מתחילת עשייתו, מותר גם לדעת חכמים למלאותה בשמן ולתיתה
83 על פי הנר, מפני שהיא - (השפופרת והנר) כלי אהר, ולכן אין חשש
84 שמא יסתפק מהשמן בשבת.
85 אופן נוסף שגזרו בו חכמים שמא יסתפק מהשמן: לא ימלא אדם
86 קערה של שמן, ויתננה בצד הנר שהדליקו לשבת, ויתן את ראש
87 הפתילה של הנר בתוכה - בתוך הקערה שבצד הנר, בשביל שתהא
88 הפתילה שואבת מהשמן שבקערה, וכך תבער יותר זמן, גזירה שמא
89 יסתפק בשבת מהשמן שבקערה.
90 רבי יהודה חולק גם כאן: ורבי יהודה מתיר לתת את ראש הפתילה
91 של הנר בתוך הקערה שבצד הנר, משום שלדעתו אין חשש שיבוא
92 להסתפק מהשמן שבקערה.

גמרא

93 שנינו במשנה שנחלקו חכמים ורבי יהודה בדין נתינת שפופרת של
94 ביצה, או של חרס, או קערה, באופן שהנר ידלק מהשמן שבהם.
95 הגמרא מבארת מדוע הוצרכה המשנה לפרט את המחלוקת בשלשה
96 אופנים אלו: וצריך המשנה להשמיענו שנחלקו בשלשה אופנים
97 אלו, דאי אשמעינן - (היתה משמיעה לנו) שנחלקו בשפופרת של
98 ביצה בלבד, היינו אומרים, שדווקא בהא קאמרי רבנן - בזה אמרו
99 חכמים שאסור לתיתה על פי הנר, דכיון דלא מאיבא - שאין
100 השפופרת מאוסה, יש לחשוש שמא אתי קאסתפוקי מינה - יבוא
101 להסתפק מהשמן שבה, אבל בשפופרת של חרס, דמאיבא, והשמן
102 שבתוכה נמאס מחמתה, אימא מודו ליה - יש לומר שחכמים מודים
103 לרבי יהודה שמותר לתיתה על פי הנר, לפי שאין לחשוש שמא
104 יסתפק מהשמן, ולכן הוצרך התנא להשמיענו שגם בחרס אסור
105 חכמים. ואי אשמעינן שנחלקו רק בשפופרת של חרס, היינו אומרים,
106 שדווקא בהא קאמרי רבי יהודה שלא גזרו שמא יבוא להסתפק
107 מהשמן, כיון שהשמן שבתוכה מאוס, אבל בהתנא - בשפופרת של
108 ביצה, שאין השמן שבתוכה מאוס, אימא מודי להו - יש לומר שרבי
109 יהודה מודה לרבנן שאסרו בזה, ולכן הוצרך התנא להשמיענו שאף

1 ממשך עולא ואומר: ואם הניחו בקופסא, ומשם נוטלו בשעה
2 שצריך לפקוק בו המרחץ, דברי הכל מלא - מקבל טומאה, מפני
3 שבכך שמשמרו בקופסה גילה דעתו שעדיין דעתו עליו, ואם יצטרך
4 לעשות טלאי ישתמש בו, ולכן אף שיחדו לתשמיש גרוע לא בטל
5 ממנו שם בגד.
6 מסיים עולא: לא נחלקו התנאים אלא באופן שתלאו במגוד - ביתד
7 שבכותל הבית, או שהניחו לאחורי הדלת, ששני מקומות אלו
8 חשובים יותר מאשפה ופחות מקופסה. אמנם המגוד חשוב יותר
9 מאחורי הדלת. וממקומות אלו נוטלו כשצריך לתשמישו, כגון לפקוק
10 את המרחץ.
11 וביאור המחלוקת היא, רבי אליעזר סבר, כמה דלא ירקו לאריג
12 באשפה, מוכח דרעתיה עילייה - שדעתו עליו והוא חשוב בעיניו,
13 ויתכן שימלך וישתמש בו לטלאי, ולכן אף שעתה הוא מיוחד
14 לתשמיש גרוע עדיין שם בגד עליו, ומקבל טומאה. ומה שאמר רבי
15 אליעזר 'בין מן המוכן ובין שאין מן המוכן טמא', מן המוכן היינו
16 המונח בקופסא. ו'שלא מן המוכן' היינו התלוי במגוד או המונח
17 אחורי הדלת. ומאי קרי ליה - ומדוע קרא רבי אליעזר לאריג
18 הנמצא במגוד ואחורי הדלת 'שלא מן המוכן', אף שלדעתו מקומות
19 חשובים הם לענין קבלת טומאה של הבגד, משום דלגבי - (שכלפי)
20 המונח בקופסא (שהוכיח רבי אליעזר באמרו 'מן המוכן'), המונח
21 במקומות אלו לא מוכן הוא.
22 ורבי יהושע סבר, בין תלאו במגוד ובין הניחו אחורי הדלת, כמה
23 דלא הניחו בקופסא, נראה שפוטלי בפתיחה מלשמש כבגד, שהרי
24 ייחדו לתשמיש שאינו חשוב ואף הניחו במקום שאינו חשוב, ובודאי
25 שלא ימלך לעשותו טלאי, ולכן אינו מקבל טומאה. ומה שאמר רבי
26 יהושע 'בין מן המוכן ובין שאין מן המוכן טהור', מן המוכן היינו מן
27 המגוד או מאחורי הדלת, ו'שלא מן המוכן' היינו מאשפה. ומאי קרי
28 ליה - ומדוע קרא רבי יהושע למונח במגוד או אחורי הדלת 'מוכן',
29 אף שלדבריו הבגד המונח שם בטל ואינו מקבל טומאה, משום דלגבי
30 אשפה (שהוכיחה רבי יהושע באמרו 'שלא מן המוכן'), מוכן הוא.
31 ורבי עקיבא יש לו שיטה אמצעית בזה, בתלאו במגוד סבר רבי
32 אליעזר, שכיון שלא זרקו לאשפה הרי חשוב בעיניו, ויתכן שימלך
33 ויעשנו טלאי, ולכן אינו בטל מתורת בגד בכך שיחדו לתשמיש גרוע,
34 ומקבל טומאה. ובהניחו אחורי הדלת, שהוא מקום פחות חשוב
35 ממגוד, סבר לה רבי יהושע, שכיון שלא הניחו בקופסא או במגוד,
36 ואף ייחדו לתשמיש שאינו חשוב, אין הבגד חשוב בעיניו ולא ימלך
37 לעשותו טלאי, וביטלו מקבלת טומאה. ומה שאמר רבי עקיבא 'מן
38 המוכן טמא ושלא מן המוכן טהור', מן המוכן היינו מהמגוד, ו'שלא
39 מן המוכן' היינו מאחורי הדלת.
40 רב המנוא מסיים לבאר את פירוש המחלוקת במשנתנו לפי
41 המחלוקת במשנה בכלים. מוסיף רב המנוא: ויהדר ביה - חזרו בו
42 רבי עקיבא לגביה דרבי יהושע, וסובר לגמרי כדבריה, שכל שלא
43 הניחו בקופסא כיון שיחדו לתשמיש גרוע ביטלו מתורת בגד, ואינו
44 מקבל טומאה.
45 וזו המחלוקת במשנתנו, שמדובר בבגד שתלאו במגוד או הניחו
46 אחורי הדלת, ויחדו לתשמיש גרוע, ואחר כך קיפלו להשתמש בו
47 כפתילה, ולכן אמר רבי אליעזר במשנתנו שמקבל טומאה כשיטתו
48 במשנה בכלים, ורבי עקיבא אמר כשיטתו (אחר שחזר וסבר כרבי
49 יהושע) שאין מקבל טומאה.
50 מבררת הגמרא: ממיא - מנין לנו שחזר בו רבי עקיבא, וסובר כרבי
51 יהושע, והלא אפשר שעדיין סובר כדבריו במשנה בכלים, שרק
52 בזניחו אחורי הדלת בטל מתורת בגד, ומשנתנו עוסקת באופן
53 שהניחו אחורי הדלת, ולכן אמר רבי עקיבא במשנתנו שאין מקבל
54 טומאה.
55 משיבה הגמרא: אמר רבא, מדקתני - מכך שנכתב במשנתנו
56 'פתיחת הבגד שקיפלה, ויש לדקדק, מאי איריא דתני - מדוע נקט
57 התנא דווקא 'פתיחת הבגד', שמשמע שקיפל הבגד עצמו שלם,

1 בשפופרת של ביצה התיר רבי יהודה. וְאִי אֲשַׁמְעִינִי הֶקֶד תִּרְתִּי –
 2 שנחלקו בשני אלו, בשפופרת של ביצה ובשפופרת של חרס, היינו
 3 אומרים, שדווקא בְּהֵנִי – [באלו] קָאָמַר רַבִּי יְהוּדָה שְׁמוּתָא, מִשּׁוּם
 4 דְּלֹא מִיַּפְסָק – שאין השפופרת מופסקת מהנר, ולכן היא נחשבת כנר
 5 עצמו ואין חשש שיבוא להסתפק מהשמן שבה, אֲבָל קְעֵרָה
 6 דְּמִיַּפְסָקָא מְהַנְרָה, שהרי היא מונחת לצידו, וניכר שהיא כלי בפני
 7 עצמה ואינה כנר עצמו, אִימָא מוֹדֵי לְהוּ – יש לומר שרבי יהודה
 8 מודה לְרַבְּנָן שאסרו בזה, כיון שאי אפשר להחשיב את הקערה כגוף
 9 הנר, ויש חשש שיבוא להסתפק מהשמן שבה, ולכן הוצרך התנא
 10 להשמיענו שגם בזה התיר רבי יהודה. וְאִי אֲשַׁמְעִינִי שְׁנַחֲלוּ רַק
 11 בְּהֵיָא – בקערה, הייתי אומר, דווקא בְּהֵיָא קָאָמַר רַבְּנָן שאסרו,
 12 שכיון שמופסקת מהנר גזרו בה, אֲבָל בְּהֵנִי תִרְתִּי – בשפופרת של
 13 ביצה ובשפופרת של חרס, שאינן מופסקות מהנר, אִימָא מוֹדֵי – יש
 14 לומר שחכמים מודים לְרַבִּי יְהוּדָה שְׁמוּתָא, ולכן הוצרך התנא
 15 להשמיענו שגם באלו אסרו חכמים. מסיקה הגמרא: צְרִיבָא – אכן
 16 הוצרכה המשנה לפרט שחכמים ורבי יהודה נחלקו בשלשה אופנים
 17 אלו.

18 הגמרא דנה בדברי המשנה שאם חיבר את השפופרת לנר מותר
 19 לתיתה על פי הנר: שנינו במשנה, לא יקוב אדם שפופרת של ביצה
 20 וימלאנה שמן ויתננה על פי הנר וכו', וְאִם הִפְרָה הַיּוֹצֵר מִתְּחִלָּה
 21 מוֹתֵר וְכוּ' מפני שהוא כלי אחד. הגמרא מביאה ברייתא בענין זה,
 22 תְּנָא בְּבֵרִיתָא, אִם הִפְרָה – את השפופרת] בעל הבית מערב שבת
 23 לנר בְּסֵדִי, וְכִתְרִית – או שחיברה בלבינה כתוושה, מוֹתֵר
 24 למלאותה בשמן.

25 מקשה הגמרא: [וְהָאֵנָן – והלא אנו, אם חיברה היוֹצֵר מתחילה בשעה
 26 שיצר את הנר תֵּנָן – שנינו] במשנה, ומשמע שדווקא באופן זה מותר,
 27 אבל אם חיברה בעל הבית לאחר יצירת הנר, אסור למלאות את
 28 השפופרת בשמן.

29 מתרצת הגמרא: מֵאִי אם חברה היוֹצֵר שנינו במשנה, היינו
 30 שחיברה היטב, פְּעִין הַחִיבּוּר שְׁהוּיּוֹצֵר מחבר בשעת יצירת הנר, אבל
 31 גם אם חיברה בעל הבית היטב לאחר יצירת הנר, מותר לתת בה
 32 שמן.

33 שנינו במשנה שרבי יהודה מתיר לתת שפופרת שיש בה שמן על פי
 34 הנר. בברייתא מבואר שרבי יהודה הביא ראייה לשיטתו ממעשה
 35 שהיה: תְּנִינָא בְּבֵרִיתָא, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, פְּעַם אַחַת שִׁבְתִּינִי – [שהינו
 36 בשבת] בְּעֵלְיִית בֵּית נְתוּהָ – [שם איש] בְּעֵיר לוּד, וְהִבְיֵאוּ לָנוּ
 37 שְׁפּוּפֶרֶת שֶׁל בִּיצָה, וּמְלֻאָנָה שְׁמֵן, וְנִקְבְּנוּהָ, וְהִנְחֵנוּהָ עַל פִּי הַנֵּר,
 38 וְהָיָה שֵׁם רַבִּי טַרְפוֹן וְזִקְנִים וְלֹא אָמְרוּ לָנוּ דְּבַר, הֲרֵי שֶׁדָּבַר מוֹתֵר.
 39 אָמְרוּ לוֹ חֲכָמִים, וְכִי מִשָּׁם אֲפֹשֶׁר לְהִבְיֵא רֵאִיָּה, שְׂאֵנִי – שונה הדין
 40 באותם אנשים שהיו בבית נְתוּהָ, משום דְּרִיזוּן הֵן, ולא חששו שמה
 41 יבוא להסתפק מהשמן בשבת, ולכן רבי טרפון והזקנים לא מחו בהם,
 42 אבל בסתם בני אדם חששו שמה יבוא להסתפק מהשמן.

43 הגמרא מביאה מעשה שהוזכר בו המעשה בעליית בית נתוה האמור
 44 לעיל: אֲבִין צִיפּוּרָא – [מהעיר ציפורי], גַּר סַפְסָלָא בְּעֵלְיִיתָא
 45 דְּשִׁישָׁא – גרר בשבת ספסל בעלייה שרצתה היתה משיש וכוון
 46 שהיא משיש, אין גרירת הספסל עושה בה חריץ, לְעֵילָא מְרַבִּי
 47 – [לפני רבין] יִצְחָק בֶּן אֲלֵעָזָר. אָמַר לִיָּה רַבִּי יִצְחָק בֶּן אֲלֵעָזָר לֹאבִין
 48 צִיפּוּרָא, אִי שְׁתּוּקִי לָךְ – אם אשתוק ולא אמחה בך, בְּדַשְׁתִּיקוּ לִיָּה
 49 תְּבָרִיא – כמו ששתקו החכמים [רבי טרפון וזקנים] לְרַבִּי יְהוּדָה
 50 כשהניח שפופרת של ביצה מלאה שמן על פי הנר, וכיון שלא אמרו
 51 לו דבר, למד מכך שמוותר לעשות כן, נִפְיִק מִיָּנִיה חוּרְבָא – יצא מכך
 52 חורבן – [תקלה], שיבואו ללמוד מכך שמוותר לגרור ספסל על רצפת
 53 שיש, ובאמת אסור לעשות כן, שכיון שאסור לגרור ספסל על הקרקע
 54 שמה הספסל יעשה בה חריץ, לכן אף על פי שברצפת שיש לא נעשה
 55 חריץ, מכל מקום אסור לגרור ספסל, משום שגְּוִירָה עֲלִיתָא
 56 דְּשִׁישָׁא – שגזרו שלא לגרור ספסל, משום שברצפתה משיש, אֲמַי
 57 עֲלִיתָא דְּעֵלְמָא – משום שאר עליות שרצפתן מעפר, שהגרירה

58 עלולה לעשות בהן חריץ. ואף על פי שהגרור אינו מתכוין לעשות
 59 חריץ, סובר רבי יצחק בן אלעזר שהלכה כדעת רבי יהודה שדבר
 60 שאינו מתכוין אסור, כלומר, אסור לעשות מעשה של היתר, שיתכן
 61 שתגרם על ידו פעולה נוספת שאסורה בשבת, אף על פי שהאסור
 62 בא ממילא ואינו מתכוין לעשות את האסור אלא את ההיתר.
 63 מעשה נוסף בענין זה: רִישׁ בְּנֵי שְׁתָּא דְּבִצְרָה – גבאי בית הכנסת של
 64 המקום ששמו בצרה, גַּרְר סַפְסָלָא בשבת על גבי עפר, לְעֵילָא מְרַבִּי
 65 – [לפני רבין] יְרֵמְיָה רַבָּה. אָמַר לִיָּה רַבִּי יְרֵמְיָה רַבָּה, בְּמֵאָן – כשיטת
 66 מי אתה נוהג היתר בזה, האם כְּשִׁיטַת רַבִּי שְׁמַעוֹן שסובר שמוותר
 67 לגרור ספסל בשבת, ואף על פי שעלול לעשות חריץ בקרקע, כיון
 68 שאין מתכוין לכך מותר, כמבואר בברייתא להלן, והלא אִימָר – מה
 69 שיכולים אנו לומר, דְּאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן שמוותר לעשות כן, דווקא
 70 בְּסַפְסָלִים גְּדוּלִים אמר כן, דְּלֹא אֲפֹשֶׁר לְטַלְטֵלם אלא בגרירה, אבל
 71 בְּסַפְסָלִים קְטָנִים שאפשר להרימם ולטלטלם, מִי – [וכי] אָמַר שמוותר
 72 לגוררם. וכיון שהספסל שאתה גורר הוא ספסל קטן, אסור לגוררו אף
 73 לרבי שמעון.

74 אומרת הגמרא: וְפִלְיָנָא דְּעוּלָא – רבי ירמיה רבה שאמר שרבי
 75 שמעון לא התיר אלא בספסלים גדולים, אבל בספסלים קטנים מודה
 76 שאסור, ולדבריו מחלוקת רבי יהודה ורבי שמעון והמבוארת
 77 בברייתא להלן בדין גרירת ספסל, היא דווקא בספסלים גדולים,
 78 אבל בספסלים קטנים לדברי הכל אסור לגוררם, חולק על עולא,
 79 דְּאָמַר בְּרִיתָא, וְעוּלָא, מִחֲלוּקָתָא רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּדִין גְּרִירַת סַפְסָל
 80 בשבת, היא דווקא בְּסַפְסָלִים קְטָנִים, ששרבי שמעון מותר לגוררם,
 81 ואף על פי שאפשר להרימם ולטלטלם בלא גרירה, כיון שאינו
 82 מתכוין לעשות חריץ, מותר לגוררם, ולרבי יהודה אסור לגוררם, כיון
 83 שאפשר להרימם ולטלטלם בלא גרירה, אֲבָל בְּסַפְסָלִים גְּדוּלִים שאי
 84 אפשר לטלטלם אלא בגרירה, לְדַבְרֵי הַבַּל מוֹתֵר לגוררם.

85 הגמרא מקשה על רבי ירמיה רבה ועל עולא: מֵהֵיבֵי רַב יוֹסֵף –
 86 הקשה רב יוסף לרבי ירמיה רבה ולעולא, שנינו בברייתא, רַבִּי
 87 שְׁמַעוֹן אָמַר, גִּזְרָה אָדָם שֶׁבִשְׁבַת מְטִיָּה בְּפֶאֶם וּסְפָסֵל, וְכִלְכֵּד שְׁלֹא
 88 יִתְבַּוֵּן לְעֵשׂוֹת חֲרִיץ, מִבְּאֵר רַב יוֹסֵף, קְתַנֵּי – [שנה] רבי שמעון
 89 שמוותר לגרור כלים גְּדוּלִים שאי אפשר לטלטלם בלא גרירה, שהרי
 90 שנה שמוותר לגרור מטה, וְקַתַּנֵּי שְׁמוּתָא לְגִרּוּר גַּם כִּלִּים קְטָנִים,
 91 שהרי שנה שמוותר לגרור כסא, ורבי יהודה נחלק עליו ואסר
 92 בשניהם, כפי ששנינו בביצה (בב) 'רבי יהודה אומר, כל הכלים אין
 93 נגררין, ומלשון 'כל הכלים' משמע שלדעתו בין כלים גדולים ובין
 94 כלים קטנים אינם נגררים. ואם כן מבואר שמחלוקת רבי יהודה ורבי
 95 שמעון היא בין כלים קטנים ובין כלים גדולים, וְקִשְׂיָא לְתַרְוִוְיָהוּ
 96 – לשניהם, בין לרבי ירמיה רבה שאמר שנחלקו רק בכלים גדולים,
 97 ובין לעולא שאמר שנחלקו רק בכלים קטנים.

98 מתרצת הגמרא: עוּלָא מְתַרְנֵן את הברייתא לְמַעֲמִיָּה – [לפי שיטתו],
 99 וְרַבִּי יְרֵמְיָה רַבָּה מְתַרְנֵן את הברייתא לְמַעֲמִיָּה, עוּלָא שסובר
 100 שנחלקו רק בכלים קטנים, מְתַרְנֵן את הברייתא לְמַעֲמִיָּה, שְׁמַטָּה
 101 ששנינו בברייתא, היינו מטה קטנה, דְּוִימָא דְּבִסָּא – בדומה לבסא
 102 ששנינו בברייתא, שהוא כלי קטן, ורק במטה כוונת אסור רבי יהודה,
 103 אבל במטה גדולה לדברי הכל מותר, לפי שלא נחלקו אלא בכלים
 104 קטנים. וְרַבִּי יְרֵמְיָה רַבָּה שסובר שנחלקו רק בכלים גדולים, מְתַרְנֵן
 105 את הברייתא לְמַעֲמִיָּה, שְׁבִסָּא ששנינו בברייתא, היינו כסא גדול,
 106 דְּוִימָא דְּמַטָּה – בדומה למטה ששנינו בברייתא, שהיא כלי גדול, ורק
 107 בכסא כוונת התיר רבי שמעון, אבל בכסא קטן לדברי הכל אסור.

108 הגמרא מקשה על רבי ירמיה רבה: מֵהֵיבֵי רַבָּה – הקשה רבה לרבי
 109 ירמיה רבה, שנינו במסכת כלאים (פ"ט מ"ה), מוֹבְרֵי בְּסוּת, אפילו אם
 110 היא שעטנז, מוֹבְרֵין אותה בְּדַרְבָּן – כדרך שהם מוכרים שאר בגדים,
 111 והיינו שלובשים אותה בשוק כדי להראותה לקונים, ואינם עוברים
 112 בזה על אסור שעטנז, משום שאסור שעטנז הוא בלבשת הבגד,
 113 כמו שנאמר (דברים כב יא) 'לא תלבש שעטנז', ולא אסרה תורה אלא
 114 לבישה שהיא כדי ליהנות כדרך כל הלובשים, וְכִלְכֵּד שְׁלֹא יִתְבַּוֵּן

1 ליהנות מהכסות שהיא שעטנו, שאם הוא עומד בַחֲמָה, לא יתכוין
 2 שתגן עליו הכסות מִפְּנֵי הַחֲמָה, וְאם הוא עומד בְּגִשְׁמִים, לא יתכוין
 3 שתגן עליו הכסות מִפְּנֵי הַגִּשְׁמִים, והיינו כדעת רבי שמעון שדבר
 4 שאינו מתכוין מותר. וְהִצְנוּעִין – אנשים כשרים המרחיקים עצמם
 5 מכל דבר שיכול לגרום שהבריות יוציאו עליהם לעו, אינם לובשים
 6 את בגדי השעטנו כלל, אלא מִפְּשִׁילִין אותם בַּמֶּקֶל לְאַחֲרֵיהֶן,
 7 כלומר, תולים את הבגדים על מקל בקצהו האחד, ואת קצהו השני
 8 של המקל מניחים על כתפיהם, ואין כתפיהם נוגעות בכלאים. מסיים
 9 רבה את קושייתו: וְהָא הֶבְא – והרי כאן, במוכרי כסות, דְּאִפְשָׁר לְכַל
 10 אדם לְמִיעֶבֶד [לעשות] בְּצִנּוּעִין ולהפשיל את הבגדים על גבי מקל,
 11 ובאופן זה לא יצטרך כלל ללבוש שעטנו, דְּכִי קִטְנִים דְּמִי – ואופן זה
 12 דומה לספסלים קטנים שאפשר לטלטלם בלא גרירה, וְאִף עַל פִּי כֵן
 13 כִּי לֹא מִתְכוּוֹן ללובשם כדי ליהנות מהם, שְׂרִי [מתיר] רַבִּי שְׁמַעוֹן
 14 ללבושם לְבִתְחִלָּה, וְתִיּוֹבְתָא – לכאורה דבר זה הוא פירכא דְּרַבִּי
 15 יְרֵמְיָה רַבָּה – לרבי ירמיה רבה שאמר שגם רבי שמעון לא התיר דבר
 16 שאינו מתכוין, אלא כשאין אפשרות להמנע מהפעולה שיכולה
 17 להביא לאיסור. מסיקה הגמרא: תִּיּוֹבְתָא – אכן פירכא היא, ונדחו

18 דבריו, שבודאי רבי שמעון התיר בכל אופן.

משנה

19 המכבה את הנר בשבת, פעמים שחייב, ופעמים שפטור. האופנים
 20 בהם המכבה את הנר בשבת פטור: הַמְּכַבֵּה אֶת הַנֵּר מִפְּנֵי שְׂהוּא
 21 מִתִּירָא מִפְּנֵי נְכָרִים – כגון שמתירא מפני הפרסיים, שאוסרים ביום
 22 אידם להדליק אש מחוץ לבית עבודה זרה שלהם, וְכֵן הַמְּכַבֵּה אֶת
 23 הַנֵּר מִפְּנֵי לִיסְמִים, כדי שלא יראו שיש אדם בבית ויבואו לגזולו, וכן
 24 המכבה את הנר מִפְּנֵי רוּחַ רָעָה הַבָּאָה עָלָיו, ובחושך שאינו רואה
 25 נוח לו, וכן המכבה את הנר מִפְּנֵי הַחֹלָה כדי שִׁישֵׁן, פְּטוּר.
 26 אבל אם מכבה את הנר בְּחָס [כשהוא חס] עַל הַנֵּר [הכלי
 27 שהפתילה דולקת בו], שחושש שיפקע [ישבר] מחמת חום האש, וכן
 28 אם מכבה בְּחָס [כשהוא חס] עַל הַשְּׂמֹן שֶׁלֹּא יִכְלֶה, או בְּחָס
 29 [כשהוא חס] עַל הַפְּתִילָה שֶׁלֹּא תִכְלֶה, חַיִּיב חֹטְאָת.
 30 רבי יוסי חולק: רַבִּי יוֹסִי פּוֹטֵר בְּבוֹלֵן – בכל האופנים האמורים, חוץ
 31 מִן הַמְּכַבֵּה כִּשְׂהוּא חֹס עַל הַפְּתִילָה שֶׁחַיִּיב, מִפְּנֵי שְׂהוּא עוֹשֶׂה
 32 [עושה את הפתילה] בְּחָס בְּכִיבּוּי זֶה.